

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

تقدیر و تشکر

با سپاس به درگاه خالق هستی که با اعطای برکات خود توفیق نگارش این طرح فرصت پژوهشی حرفه ای را به بنده عطا نمود و اینک به لطف خداوند بزرگ این پژوهش به پایان رسیده بر خود لازم می دانم از زحمات عزیزان و اساتید ارجمند تشکر نمایم .

از استاد بزرگوارم سرکار خانم **دکتر فاطمه کریمی** (استاد راهنمای اول) که زحمت راهنمایی این طرح را متقبل شدند کمال تشکر و قدردانی را دارم. همچنین به استاد فرهیخته حجه الاسلام والمسلمین جناب آقای **دکتر محسن پورمحمد** (استاد راهنمای دوم) که همواره راهنما و مشوق بنده در این طرح بودند، نیز مراتب سپاس و امتنان خود را تقدیم می نمایم.

در انتها از جناب آقای **دکتر علی صیادی** (داور و ناظر طرح) و جناب آقای دکتر **بهمن شریف زاده** (نماینده معاونت پژوهشی دانشگاه گیلان) که از محضر علمی و اخلاقی این بزرگواران در این تحقیق بهره فراوان بردم تشکر و قدردانی می نمایم .

بررسی تأثیر روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر برتریست اخلاقی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان در پردیس بشت الهدی صدر رشت

مجری طرح

دکتر صونیا زارع

استادیار معارف اسلامی دانشگاه فرهنگیان کیلان

استاد راهنمای اول

دکتر فاطمه کریمی

دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه کیلان

استاد راهنمای دوم

دکتر محسن پور محمد

استادیار گروه معارف اسلامی دانشگاه علوم پزشکی کیلان

این طرح در ۵ فصل نگارش شده است

فصل اول: کلیات
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش
فصل سوم: روش شناسی
فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها
فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

همچنین در این طرح فصلی به عنوان ضمائم گذاشته شده است که اسناد مربوط به اجرای طرح جهت استفاده پژوهشگران محترم قرار داده شده است.

دکتر صنویازار سع استادیار دانشگاه فرهنگیان

ضرورت انجام تحقیق (بیان مساله)

روش تدریس نیاز محور (روش تدریس فعال با در نظر گرفتن نیازها)، مجموعه فعالیت‌ها و اقدامات آموزشی و تربیتی است که در راستای نیازهای دانشجویان سازماندهی می‌شود. در این روش با استفاده از روش‌ها و راهبردهای فعال تدریس و با تکیه بر استانداردهای آموزشی در سه حوزه قبل، حین و پس از تدریس، نیازهای معرفتی و اعتقادی دانشجویان مورد توجه قرار گرفته و زمینه رشد باورهای آنان فراهم می‌شود. هدف اصلی دروس معارف اسلامی تزکیه جان و حقیقت وجودی متعلمان در سایه فراگیری معارف الهی است و به زبان علوم تربیتی و پرورشی، تبلور ارزش‌ها در یادگیرنده است. تأمین این هدف مهم از دو طریق قابل حصول است؛ رشد اندیشه و مبانی نظری یادگیرنده و نفوذ در دل یادگیرندگان با تبیین صحیح آموزه‌های دینی. هدف از اجرای این روش توجه به نیازهای دانشجویان به منظور ارتقای معرفت دینی، بهبود نظام ارزشی فرد و افزایش توانایی مدیریت زندگی بر مبنای ارزش‌های الهی است. بنابراین از آن جا که روش تدریس نیاز محور هدف دار است، فعالیت‌های آن در راستای شناسایی و شناساندن نیازهای دانشجویان، آگاهانه صورت می‌گیرد. از این رو ویژگی‌های سنی و شخصیتی افراد مورد توجه قرار گرفته و استعدادها و مخاطبان در این فرایند به سمت شکوفایی حرکت می‌کند. از این قابلیت‌ها، ویژگی‌های درونی و فطری شاگردان در زمینه اکتساب صفات خوب اخلاقی است که در ارتباط بین استاد و دانشجو بستر شکوفایی آن در قالب ارضای نیازهای عاطفی، استدلالی و شهودی فراهم می‌گردد.

اهداف پژوهش

- اهداف کلی

هدف اصلی از اجرای این طرح پژوهشی بررسی اثربخشی روش تدریس نیاز محور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان استان گیلان در درس عمومی «آیین زندگی» می باشد.

- اهداف اختصاصی

- ۱- بررسی میزان اثربخشی روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق دانش اندوزی دانشجو معلمان.
- ۲- بررسی میزان اثربخشی روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق پژوهش دانشجو معلمان.
- ۳- بررسی میزان اثربخشی روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق نقد و گفتگو در دانشجو معلمان.
- ۴- بررسی میزان اثربخشی روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق معاشرت در دانشجو معلمان.
- ۵- بررسی میزان اثربخشی روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق جنسی و پوشش دانشجو معلمان.

دکتر صنویازار سع استادیار دانشگاه فرهنگیان

فرضیات پژوهش

-فرضیه اصلی

روش تدریس نیاز محور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان استان گیلان در درس عمومی «آیین زندگی» تأثیر بسزایی دارد.

-فرضیات جزئی

- ۱. روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق پژوهشی دانشجو معلمان موثر است.
- ۲. روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق دانش اندوزی دانشجو معلمان موثر است.
- ۳. روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق نقد و گفتگو در دانشجو معلمان موثر است.
- ۴. روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق معاشرت دانشجو معلمان موثر است.
- ۵. روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی بر افزایش تربیت اخلاق جنسی دانشجو معلمان موثر است.

دکتر صنوا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

محقق	موضوع	حجم نمونه	نتیجه
اکبری ۱۳۹۷	بررسی میزان اثربخشی روش تدریس فعال و سنتی بر یادگیری دانش آموزان دوره ی متوسطه ی اول شهرستان قشم در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴	۲۵ نفر معلم	اثربخشی روش تدریس فعال و سنتی بر انگیزه، پیشرفت تحصیلی و عزت نفس دانش آموزان دوره متوسطه اول از دیدگاه معلمان متفاوت است و در کل استفاده از روش تدریس فعال نسبت به روش تدریس سنتی در یادگیری دانش آموزان تاثیر بیشتری دارد.
ذوالفقاریان، امین بیدختی و جعفری (۱۳۹۷)	رابطه ساختاری تعامل استاد و دانشجو و روش تدریس فعال اساتید با توسعه شایستگی های دانشجویان دانشگاه سمنان با میانجی گری کسب دانش در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶	۱۸۳ نفر کارشناسی ۸۳ نفر کارشناسی ارشد	بین تعامل استاد و دانشجو و روش تدریس فعال اساتید، کسب دانش با توسعه شایستگی های دانشجویان رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و نتایج پژوهش حاکی از اهمیت توجه به نوع روش تدریس، نحوه تعامل با دانشجو و کسب دانش در افزایش شایستگی های دانشجویان بود.
بزرگ زاده و همکاران (۱۳۹۶)	مقایسه اثربخشی روش تدریس فعال و سنتی بر ابعاد یادگیری دانش آموزان پایه ششم ابتدایی شهرستان آمل در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵	۴۰ دانش آموز	روش تدریس فعال بر ابعاد یادگیری دانش آموزان پایه ششم ابتدایی شهرستان آمل تاثیر معنی دار دارد.
امیدیان، دهقانی، خواجه حسن زاده ۱۳۹۶	اعتباریابی مقیاس دینداری و نقش روش های تدریس فعال با رویکرد اسلامی دانش آموزان دوره دوم متوسطه	۳۷۰ دانش آموز	دانش آموزانی که با روش تدریس فعال، توسط معلمان درس دین و زندگی دوره دوم متوسطه آموزش دیدند، از میزان دینداری بالاتری نسبت به دانش آموزانی که با روش تدریس سنتی توسط معلمان درس دین و زندگی دوره دوم متوسطه آموزش دیدند، برخوردار می باشند.
طالبی و بصیری (۱۳۹۵)	مقایسه بررسی تاثیر روش تدریس مبتنی بر فعالیت و تمرین در عملکرد تحصیلی دانشجویان دختر دوره کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه پیام نور اصفهان در درس آمار در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳	۳۰ نفر کارشناسی	آموزش به روش فعال بر عملکرد تحصیلی دانشجویان در درس آمار تاثیر مثبت داشته و توانسته است عملکرد تحصیلی آنان را افزایش دهد و باعث بهبود یادگیری آنان شود.

دکتر صنویازارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

روش تحقیق و مراحل آن

این پژوهش از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش آزمون - پس آزمون و مرحله پیگیری با گروه کنترل است.

جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل کلیه دانشجویان رشته های آموزش ابتدایی، آموزش کودکان استثنایی و مشاوره ورودی سال ۱۳۹۷ که (ترم اول سال تحصیلی ۹۸-۹۷) در دانشگاه فرهنگیان گیلان مشغول به تحصیل بوده اند. (n=20)

متغیر وابسته: در این تحقیق تربیت اخلاقی دانشجویان در درس آیین زندگی است و **متغیر مستقل** شامل روش تدریس نیازمحور در درس آیین زندگی می باشد که فقط در گروه آزمایش اعمال گردیده و تأثیر آن بر نمرات پس آزمون گروه آزمایش (نسبت به گروه کنترل) مورد مقایسه قرار گرفته است و همچنین پایداری این نتایج تا زمان پیگیری دنبال شده است. سیمای کلی این طرح در شکل زیر است:

گروه ها	انتخاب	پیش آزمون	متغیر مستقل	پس آزمون	پیگیری
آزمایشی	R	T1	X	T2	T ₃
کنترل	R	T1	—	T2	T ₃

T₁ پیش آزمون، T₂ پس آزمون و T₃ پیگیری و R انتخاب تصادفی می باشد

روش تحقیق و مراحل آن

پس از انتخاب نمونه پژوهش و قرار گرفتن تصادفی افراد در گروه آزمایش (۲۰ نفر) و گروه کنترل (۲۰ نفر)، پرسشنامه محقق ساخته برای سنجش تربیت اخلاقی دانشجویان در درس آیین زندگی طی سه مرحله بر روی دانشجویان اجرا شد. در مرحله اول قبل از آموزش درس آیین زندگی به منظور ارزیابی تشخیصی از میزان اطلاعات اخلاقی دانشجویان دو گروه، پرسشنامه محقق ساخته اجرا شد و نتایج ثبت گردید. سپس گروه آزمایش در معرض متغیر مستقل (استفاده از روش تدریس نیاز محور) قرار گرفت اما گروه کنترل با روش سنتی مورد تدریس واقع شدند. آنگاه پس از اعمال متغیر مستقل، پرسشنامه پژوهش در هر دو گروه مجدداً اجرا و نتایج ثبت شد. دو ماه پس از اجرای مجدد آزمون در هر دو گروه آزمایش و کنترل، در مرحله پیگیری مجدداً آزمون اجرا و نتایج ثبت گردید.

محتوای آموزشی در گروه آزمایش با استفاده از روش تدریس فعال نیاز محور در ۱۰ جلسه تنظیم شده بود که با استفاده از شرکت فعال دانشجویان در بحث ها به آموزش درس آیین زندگی در میان دانشجویان گروه آزمایش پرداخته شد اما گروه کنترل آموزش خود را به روال گذشته (روش سنتی کتابخوانی و سخنرانی) دریافت کردند. همچنین برای آنکه درک مشترکی از هدفهای آموزشی و فرایندهای یادگیری-یاددهی در استاد و دانشجو بوجود آید، ضمن تهیه طرح درس از محتوای آموزشی، مطالب هر جلسه تدریس گردید.

روش نمونه گیری و نمونه ی آماری

جهت انتخاب افراد نمونه پژوهش با توجه به این که دانشجویان در رشته های مختلف تحصیلی مشغول به تحصیل بودند از **روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای** استفاده شد. بدین صورت که تعداد ۴۰ نفر از دانشجویان (که شرایط شرکت در پژوهش را داشتند) از هر طبقه ای انتخاب و به صورت **تصادفی** در دوگروه آزمایش و کنترل گمارده شدند. در نهایت به دانشجویان منتخب کدهای عددی داده شد. و توسط قرعه کشی افراد هر طبقه که دارای **کد زوج** بودند در گروه **کنترل** و افرادی که دارای **کد فرد** بودند در **گروه آزمایش** جایدهی شدند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه محقق ساخته سنجش عملکرد تربیتی درس آیین زندگی

جهت بررسی عملکرد تربیتی دانشجویان در درس آیین زندگی از یک آزمون محقق ساخته استفاده شد. روایی صوری آزمون ها با توجه به نظر پنج نفر از استادان گروه معارف اسلامی تایید و یا تصحیح شد. در پرسشنامه محقق ساخته سوالات ۱ تا ۱۵ متعلق به اخلاق دانش اندوزی، سوالات ۱۶ تا ۳۰ مربوط به اخلاق پژوهش، سوالات ۳۱ تا ۴۵ متعلق به اخلاق نقد، سوالات ۴۶ تا ۶۰ مربوط به اخلاق معاشرت و سوالات ۶۱ الی ۷۵ درباره اخلاق جنسی می باشد.

دکتر صنوا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

مجموعه مواد آموزشی درس آیین زندگی

محتوای این پکیج که با توجه به سرفصل مصوب دانشگاه فرهنگیان تهیه شده است، شامل تدریس محتوای درس آیین زندگی است. محتوای این درس با استفاده از روش تدریس فعال نیاز محور و براساس جدول آموزشی تنظیم شده ذیل به **دانشجویان گروه آزمایش** آموزش داده شد. تمامی محتویات آموزش داده شده در یک سی دی به گزارش این طرح پژوهشی، پیوست شده است.

ترتیب جلسات	روز	تاریخ	موضوع مورد تدریس
۱	چهارشنبه	۹۷/۷/۱۱	کلیات ضرورت آشنایی با علم اخلاق و پژوهش های اخلاقی
۲	چهارشنبه	۹۷/۷/۱۸	آشنایی با اهمیت دانش، شیوه های اخلاقی کسب فضائل و موانع دستیابی.
۳	چهارشنبه	۹۷/۷/۲۵	آشنایی با موانع و لغزشگاه های دستیابی به علم حقیقی
۴	چهارشنبه	۹۷/۸/۲	آشنایی با ادامه فضیلت های اخلاقی در مسیر دانش آموختن
۵	چهارشنبه	۹۷/۸/۹	آشنایی و بکارگیری فضائل اخلاقی در پژوهش
۶	چهارشنبه	۹۷/۸/۲۳	آشنایی با فضائل و رذائل اخلاقی در حوزه نقد و گفتگو
۷	چهارشنبه	۹۷/۸/۳۰	آشنایی با تاثیر معاشرت در شخصیت و فضائل اخلاقی
۸	چهارشنبه	۹۷/۹/۷	آشنایی با امر به معروف و نهی از منکر و نقد و بررسی آنها
۹	چهارشنبه	۹۷/۹/۱۴	آشنایی با نظریه های مختلف در مورد گزینه جنسی و نقد و بررسی آنها
۱۰	چهارشنبه	۹۷/۹/۲۱	آشنایی با اهمیت ازدواج و فضایل اخلاقی مربوط به گزینه جنسی

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

به نام خدا

دانشگاه فرهنگیان پردیس بنت الهدی صدر گیلان (خواهران)

مشخصات درس:

نام درس: آیین زندگی

تعداد واحد: دو واحد نظری

رشته تحصیلی: آموزش ابتدایی، آموزش کودکان استثنایی و مشاوره

مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته

روزها و ساعات تدریس: چهارشنبه ها (ساعت ۸-۱۰)

روش ارائه‌ی درس: روش تدریس فعال با توجه به نیازهای معنوی و مادی دانشجویان با توجه به سرفصل های درس آیین زندگی

سال تحصیلی: ۹۸-۹۷ نیمسال تحصیلی: دوم

نام پردیس : پردیس بنت الهدی صدر گیلان

نام گروه در طرح: طرح درس کلی گروه آزمایش

مشخصات مدرس:

نام و نام خانوادگی مدرس: صنویا زارع مرتبه علمی: استادیار سمت اجرایی: عضو هیات علمی

پست الکترونیک: yaabufazel@gmail.com

دکتر صنویا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

روال اجرای پژوهش

پژوهش حاضر شبه آزمایشی و طرح آن به صورت پیش آزمون - پس آزمون با گروه گواه و آزمایش و مرحله‌ی پیگیری بود. جامعه‌ی آماری شامل دانشجویان رشته‌های آموزش ابتدایی، آموزش کودکان استثنایی و مشاوره ورودی ۹۷ بود که تعداد آن‌ها ۱۶۴ نفر می‌باشد. جهت انجام پژوهش حاضر، از بین جامعه‌ی آماری تعداد ۴۰ دانشجو، انتخاب شد.

با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به ترتیب به نسبت‌های ۰/۵۷ (آموزش ابتدایی)، ۰/۲۷ (مشاوره) و ۰/۱۶ (آموزش کودکان استثنایی) از بین این دانشجویان تعداد ۴۰ دانشجو معلم به عنوان نمونه انتخاب شدند و آنگاه دو گروه کنترل و آزمایش تشکیل شده و به طور تصادفی نمونه‌های درون هر طبقه انتخاب و به طور مساوی در درون دو گروه مورد نظر قرار گرفتند. در نهایت دو گروه ۲۰ نفری کنترل و گروه ۲۰ نفری آزمایش با این روش انتخاب شدند. گروه آزمایش با استفاده از روش تدریس نیاز محور در درس آیین زندگی تحت آموزش قرار گرفتند. این نوع آموزش در ۱۰ جلسه ۱۰۰ دقیقه‌ای به صورت یک جلسه در هر هفته برگزار گردید.

ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه‌ی محقق ساخته از درس آیین زندگی با تعداد ۷۵ سوال بود. برای اطمینان از روایی پرسشنامه‌ها از روش اعتبار محتوی استفاده گردید و روایی صوری آزمون‌ها با توجه به نظر پنج نفر از استادان گروه معارف اسلامی تایید و یا تصحیح شد. همچنین برای پایایی آزمون‌ها برای نمونه هدف از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد. اگر ضریب آلفا بیشتر از ۰/۷ باشد آزمون از پایایی قابل قبولی برخوردار است. پرسشنامه شامل ۷۵ سوال به کمک آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۷۵ محاسبه گردید. پس از تایید و تصحیح سوالات، پرسشنامه در سه مرحله اجرای آزمون (پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری) قرار داده شد. پس از اجرای پیش آزمون، گروه آزمایش با استفاده از روش تدریس فعال نیاز محور طی ۱۰ جلسه ۱۰۰ دقیقه‌ای در طی ۱۰ هفته (از ۱۳۹۷/۷/۱۱ تا ۱۳۹۷/۹/۲۱) تدریس انجام گردید، در حالی که گروه کنترل در طی فرآیند انجام پژوهش، از روش سخنرانی در تدریس استفاده گردید. پس از اتمام جلسات، افراد هر دو گروه تحت انجام پس آزمون قرار گرفتند (تاریخ ۱۳۹۷/۹/۲۲). پس از دو ماه آزمون پیگیری (تاریخ ۱۳۹۷/۱۱/۲۴) نیز صورت پذیرفت.

دکتر صنوا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

تجزیه و تحلیل داده ها

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده ها در سطح آمار توصیفی از شاخص های میانگین و انحراف استاندارد و ترسیم نمودار چندضلعی همراه با میانگین نقاط عملکرد استفاده شد. داده ها در پژوهش حاضر از نوع فاصله ای بوده و برای تجزیه و تحلیل آنها در سطح آمار استنباطی، از تحلیل کواریانس چند متغیره (MANCOVA) استفاده شد. ضمناً تجزیه و تحلیل داده ها از طریق نرم افزار SPSS.22 انجام گرفت.

جدول ۱ - نمرات پیش آزمون و پس آزمون و پیگیری درس آیین زندگی در کل گروه آزمایش و کنترل

یافته های تحقیق

یافته های توصیفی متغیرهای پژوهش

در این بخش ابتدا در جدول ۱ نمرات خام دانشجویان در پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری برای درس آیین زندگی به تفکیک گروه های آزمایش و گواه ارایه می شود. و آنگاه در جدول ۲ شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش شامل میانگین و انحراف استاندارد برای گروه های آزمایش و کنترل در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری گزارش شده است.

گروه کنترل			گروه آزمایش		
پیش آزمون	پس آزمون	پیگیری	پیش آزمون	پس آزمون	پیگیری
۳۲۹	۳۲۰	۳۱۶	۳۲۵	۳۳۶	۳۲۵
۲۹۶	۳۴۲	۳۱۰	۳۳۰	۳۰۷	۳۳۰
۲۹۲	۳۰۰	۲۸۹	۳۲۹	۳۳۹	۳۲۹
۳۱۰	۳۰۴	۲۸۷	۳۲۵	۳۱۳	۳۲۵
۲۹۶	۳۱۷	۲۹۷	۳۴۱	۳۵۷	۳۴۱
۳۲۴	۳۵۰	۳۰۵	۳۲۶	۳۰۹	۳۲۶
۲۹۲	۲۹۵	۲۸۳	۳۳۸	۳۵۰	۳۳۸
۲۹۴	۲۸۷	۲۶۴	۳۲۴	۳۰۹	۳۲۴
۳۰۴	۳۲۲	۳۰۹	۳۲۷	۳۱۱	۳۲۷
۳۴۳	۳۶۷	۳۱۰	۳۳۳	۳۵۲	۳۳۳
۳۰۴	۳۳۹	۲۹۶	۳۲۸	۳۰۲	۳۲۸
۳۰۵	۳۱۴	۳۰۲	۳۲۶	۳۳۶	۳۲۶
۳۱۸	۳۴۵	۳۰۴	۳۲۹	۳۳۵	۳۲۹
۲۹۴	۲۷۱	۲۸۴	۳۳۹	۳۲۰	۳۳۹
۲۹۵	۳۳۰	۳۱۲	۳۴۱	۳۳۹	۳۴۱
۳۰۸	۳۱۷	۲۹۹	۳۲۸	۳۱۴	۳۲۸
۲۹۶	۲۹۷	۲۸۳	۳۲۷	۳۳۱	۳۲۷
۲۸۹	۲۸۹	۲۸۳	۳۴۸	۳۵۲	۳۴۸
۳۴۰	۳۵۴	۳۰۴	۳۳۵	۳۴۱	۳۳۵
۳۰۶	۳۱۶	۲۹۴	۳۳۷	۳۵۶	۳۳۷

دکتر صنویازارع استادیار دانشگاه فرنگیان

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

جدول ۲: میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش به تفکیک گروه آزمایش و کنترل ($n=20$)

متغیر	وضعیت	گروه	میانگین	انحراف استاندارد
اخلاق دانش اندوزی	پیش آزمون	آزمایش	۵۷/۸۵	۳/۴۶
		کنترل	۶۱/۴۰	۳/۸۴
	پس آزمون	آزمایش	۶۵/۷	۴/۸۹
		کنترل	۶۰	۴/۴
	پیگیری	آزمایش	۶۵/۵۵	۴/۹۲
		کنترل	۵۹/۷۰	۳/۳۱
اخلاق پژوهش	پیش آزمون	آزمایش	۵۶/۷۵	۴/۴۸
		کنترل	۵۸/۰۵	۴/۷۵
	پس آزمون	آزمایش	۶۵/۲	۵/۳۷
		کنترل	۵۹/۸۵	۴/۱۳
	پیگیری	آزمایش	۶۶/۱۵	۴/۲۹
		کنترل	۵۹/۷۵	۳/۷۲
اخلاق نقد	پیش آزمون	آزمایش	۵۸/۰۵	۵/۵۶
		کنترل	۶۰/۴۵	۳/۷۳
	پس آزمون	آزمایش	۶۵/۳	۵/۵۰
		کنترل	۵۸/۶	۳/۸۰
	پیگیری	آزمایش	۶۵/۴۵	۴/۶۴
		کنترل	۵۸/۸	۳/۲۹

جدول ۲ نشان می دهد:

در متغیرهای پژوهش میانگین **گروه های آزمایش** از پیش آزمون تا پس آزمون در درس آیین زندگی **افزایش یافته** و از مرحله پس آزمون تا مرحله پیگیری نیز این **افزایش** دیده می شود.

دکتر صنویازارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

جدول ۲: میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش به تفکیک گروه آزمایش و کنترل ($n=20$)

متغیر	وضعیت	گروه	میانگین	انحراف استاندارد
اخلاق معاشرت	پیش آزمون	آزمایش	۶۱/۶	۳/۲۳
		کنترل	۶۱/۷۵	۴/۸۴
	پس آزمون	آزمایش	۶۷/۲۵	۴/۰۱
		کنترل	۵۹	۵/۰۴
	پیگیری	آزمایش	۶۷/۱	۵/۳۸
		کنترل	۵۸/۹	۴/۴۸
اخلاق جنسی	پیش آزمون	آزمایش	۶۰/۷۵	۴/۴۸
		کنترل	۶۵/۱	۴/۷۵
	پس آزمون	آزمایش	۶۷	۵/۳۷
		کنترل	۶۰/۵	۴/۱۳
	پیگیری	آزمایش	۶۷/۵۵	۴/۲۹
		کنترل	۵۹/۴۵	۳/۷۲
عملکرد آموزشی	پیش آزمون	آزمایش	۳۱۳/۹	۱۸/۲
		کنترل	۳۰۶/۷۵	۱۶/۱
	پس آزمون	آزمایش	۳۳۰/۴۵	۲۵/۳
		کنترل	۳۱۸/۸	۱۸/۳
	پیگیری	آزمایش	۳۳۱/۸	۱۳/۲
		کنترل	۲۹۶/۶	۲۰/۲

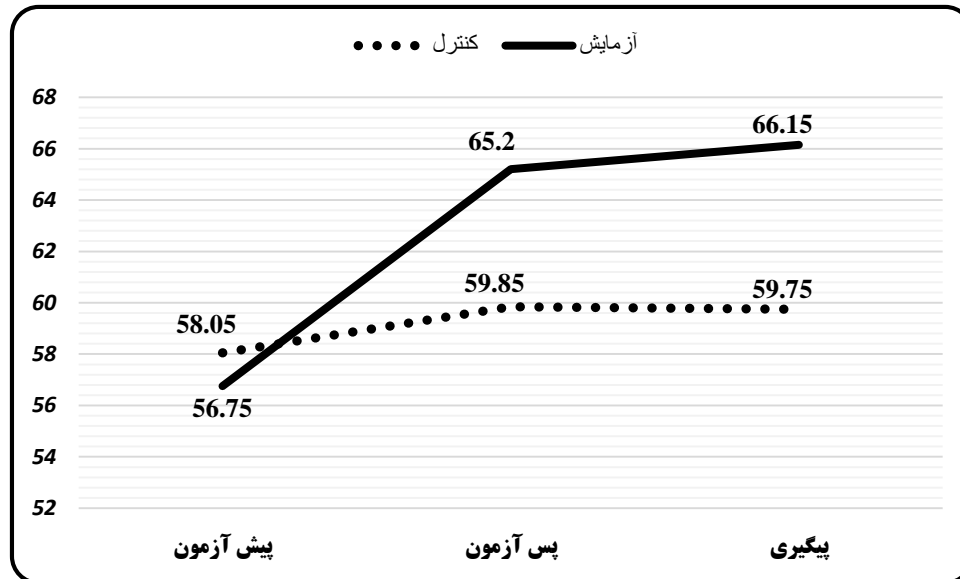
دکتر صنویازارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

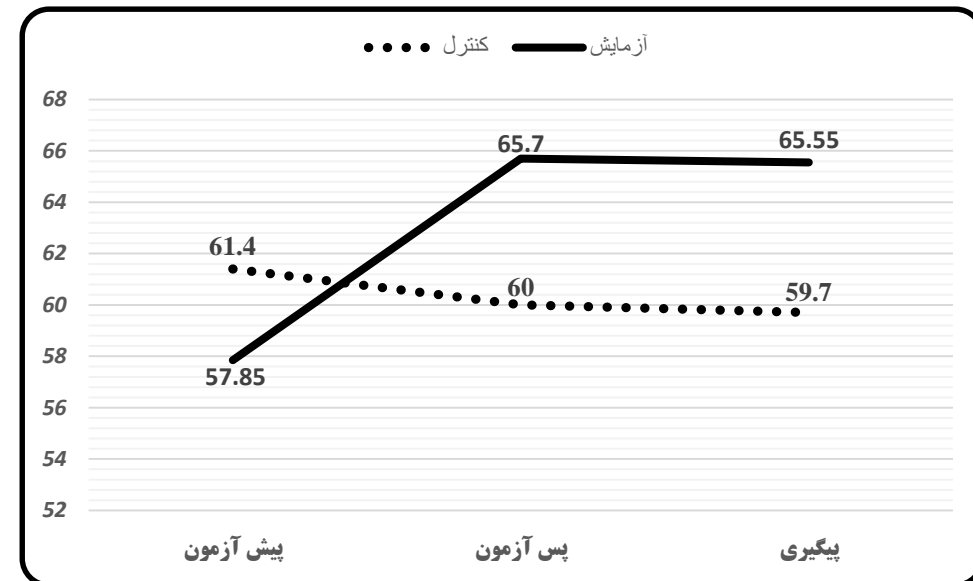
بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

مقایسه میانگین های اخلاق پژوهش برای دو گروه کنترل و آزمایش

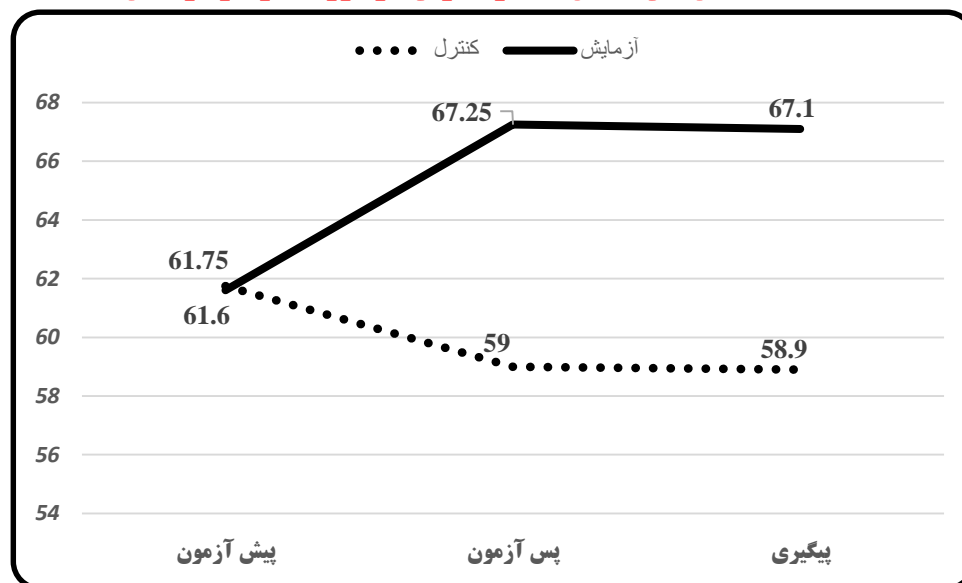
مقایسه میانگین های اخلاق دانش اندوزی برای دو گروه کنترل و آزمایش

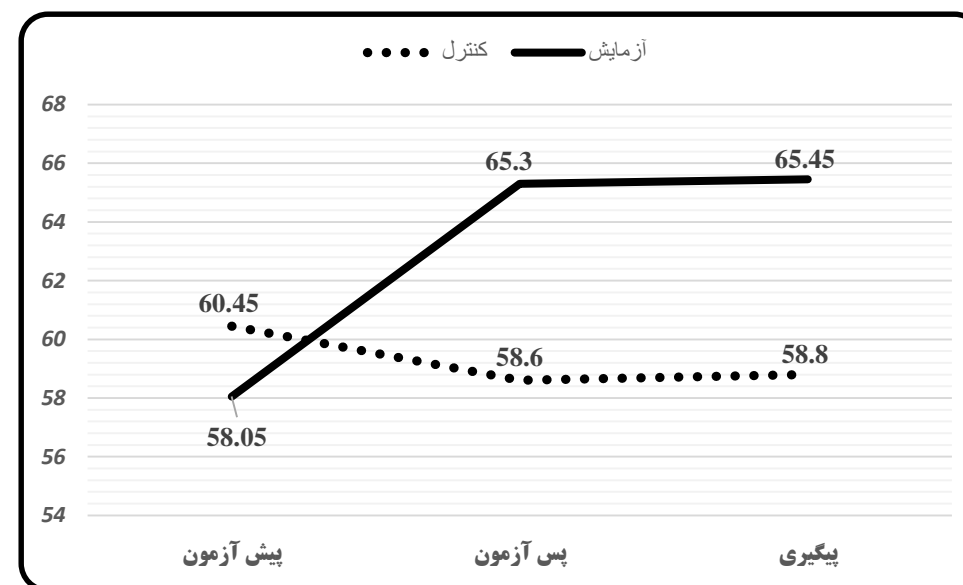
نمودارهای بالا نشان می دهند میانگین پس آزمون و پیگیری گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل است که افزایش محسوس میانگین پس آزمون نشان دهنده تاثیر متغیر مورد آزمایش که همان روش تدریس نیاز محور است، بر سطح عملکرد اخلاق دانش اندوزی و اخلاق پژوهش دانشجویان گروه آزمایشی می باشد.

دکتر صنوا زارع استاد یار دانشگاه فرهنگیان

مقایسه میانگین‌های اخلاق معاشرت برای دو گروه کنترل و آزمایش

مقایسه میانگین‌های اخلاق نقد برای دو گروه کنترل و آزمایش

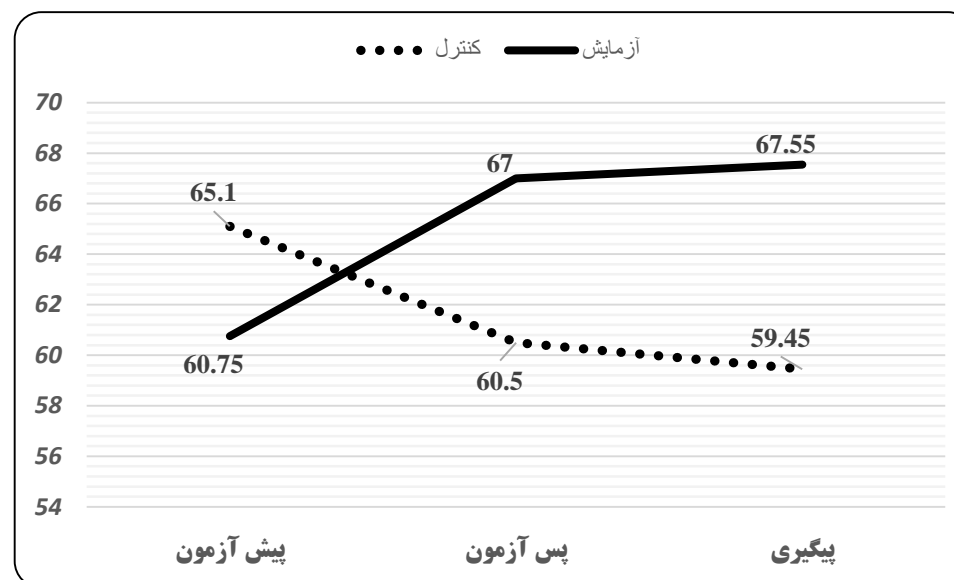
نمودارهای بالا نشان می‌دهند میانگین پس آزمون و پیگیری گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل است که افزایش محسوس میانگین پس آزمون نشان دهنده تأثیر متغیر مورد آزمایش که همان روش تدریس نیاز محور است، بر سطح عملکرد اخلاق نقد و اخلاق معاشرت دانشجویان گروه آزمایشی می‌باشد.

بررسی تأثیر روش تدریس نیاز محور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

مقایسه میانگین های اخلاق جنسی برای دو گروه کنترل و آزمایش

نمودار بالا نشان می دهد میانگین پس آزمون و پیگیری گروه آزمایش بیشتر از گروه کنترل است که افزایش محسوس میانگین پس آزمون نشان دهنده تاثیر متغیر مورد آزمایش که همان روش تدریس نیاز محور است، بر سطح عملکرد اخلاق جنسی دانشجویان گروه آزمایشی می باشد.

دکتر صنوا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

تحلیل مقدماتی داده ها (بررسی مفروضه های تحلیل کوواریانس چند متغیره)

نرمال بودن توزیع مشاهدات

برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها در مراحل پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف استفاده شد. نتایج غیر معنی دار نشانگر نرمال بودن توزیع متغیرها می باشد. که آماره کولموگروف - اسمیرنوف برای تمامی متغیرهای پژوهش در دو گروه آزمایش و کنترل معنی دار نیست. این یافته بیانگر توزیع نرمال متغیرها می باشد.

جدول ۳: جدول نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف

متغیر	وضعیت	گروه	آماره Z کولموگروف اسمیرنوف	سطح معنی داری
اخلاق دانش اندوزی	پیش آزمون	آزمایش	۰/۲۰	۰/۱۱۴
		کنترل	۰/۱۴۲	۰/۲۰
	پس آزمون	آزمایش	۰/۱۱۴	۰/۱۲۵
		کنترل	۰/۱۲۴	۰/۲۰
	پیگیری	آزمایش	۰/۱۹۸	۰/۳۹
		کنترل	۰/۱۲۲	۰/۲۰
اخلاق پژوهش	پیش آزمون	آزمایش	۰/۱۵۶	۰/۱۱۹
		کنترل	۰/۱۷۱	۰/۱۲۹
	پس آزمون	آزمایش	۰/۲۲	۰/۱۰۸
		کنترل	۰/۱۴۳	۰/۲۰
	پیگیری	آزمایش	۰/۱۳۳	۰/۲۰
		کنترل	۰/۱۱۹	۰/۲۰
اخلاق نقد	پیش آزمون	آزمایش	۰/۲۰	۰/۱۰۹
		کنترل	۰/۱۴۸	۰/۲۰
	پس آزمون	آزمایش	۰/۱۴۸	۰/۱۲
		کنترل	۰/۱۵۱	۰/۲۰
	پیگیری	آزمایش	۰/۱۲۸	۰/۲۰
		کنترل	۰/۱۵۳	۰/۲۰

دکتر صنویا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

ادامه جدول ۳: جدول نتایج آزمون کولموگروف – اسمیرنوف

متغیر	وضعیت	گروه	آماره Z کولموگروف اسمیرنوف	سطح معنی داری
اخلاق معاشرت	پیش آزمون	آزمایش	۰/۲۰	۰/۰۹۳
		کنترل	۰/۱۲۹	۰/۲۰
	پس آزمون	آزمایش	۰/۲۰	۰/۱۰۲
		کنترل	۰/۱۶۵	۰/۱۵۵
	پیگیری	آزمایش	۰/۱۶۹	۰/۱۳۷
		کنترل	۰/۱۸۰	۰/۰۸۸
اخلاق جنسی	پیش آزمون	آزمایش	۰/۲۰	۰/۰۹۸
		کنترل	۰/۱۴	۰/۲۰
	پس آزمون	آزمایش	۰/۲۰	۰/۰۸۳
		کنترل	۰/۱۲۹	۰/۲۰
	پیگیری	آزمایش	۰/۱۲۷	۰/۲۰
		کنترل	۰/۱۷۳	۰/۱۱۸
عملکرد آموزشی	پیش آزمون	آزمایش	۰/۱۸۲	۰/۰۸
		کنترل	۰/۱۹۸	۰/۰۶۹
	پس آزمون	آزمایش	۰/۱۶۶	۰/۱۵۱
		کنترل	۰/۱۰	۰/۲۰
	پیگیری	آزمایش	۰/۱۵۹	۰/۱۹۷
		کنترل	۰/۱۱۲	۰/۲۰

دکتر صنویا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

همگنی واریانس‌های خطای متغیرها

نتایج بررسی همگنی واریانس‌های خطای متغیرهای پژوهش در گروه‌های آزمایش و کنترل گزارش شده‌اند. که آماره F آزمون لوین جهت بررسی همگنی واریانس‌های خطای متغیرها در گروه‌های پژوهش برای متغیرهای اخلاق دانش‌اندوزی، اخلاق پژوهش، اخلاق نقد، اخلاق معاشرت و اخلاق جنسی و عملکرد آموزشی معنی‌دار نمی‌باشد. این یافته نشان می‌دهد که واریانس‌های خطای این متغیرها در گروه‌ها همگن است.

جدول ۴: جدول نتایج آزمون لوین

متغیر	آماره F لوین	سطح معنی داری
اخلاق دانش‌اندوزی		
پیش آزمون	۱/۶۱۵	۰/۲۱۸
پس آزمون	۰/۲۲۳	۰/۶۳۹
پیگیری	۳/۷۳۲	۰/۶۱
اخلاق پژوهش		
پیش آزمون	۱/۸۴۴	۰/۱۸۲
پس آزمون	۰/۴۷۱	۰/۴۹۷
پیگیری	۰/۱۱۴	۰/۷۳۸
اخلاق نقد		
پیش آزمون	۵/۶۸۵	۰/۲۲
پس آزمون	۰/۳۹۹	۰/۵۳۲
پیگیری	۰/۵۶۳	۰/۴۵۸

دکتر صنویازارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

ادامه جدول ۴: جدول نتایج آزمون لوین

متغیر	آماره F لوین	سطح معنی داری
اخلاق معاشرت		
پیش آزمون	۰/۱۸۹	۰/۷۳۲
پس آزمون	۳/۲۹۱	۰/۰۷۸
پیگیری	۰/۴۲۷	۰/۵۱۷
اخلاق جنسی		
پیش آزمون	۰/۷۵۴	۰/۳۹۱
پس آزمون	۰/۸۳۲	۰/۳۶۷
پیگیری	۱/۰۱۹	۰/۳۱۹

دکتر صنویازار سع استادیار دانشگاه فرهنگیان

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان کیلان

همگنی شیب رگرسیون

نتایج بررسی همگنی شیب های رگرسیون پژوهش در گروه های آزمایش و کنترل در جدول گزارش شده اند و نشان می دهد و با توجه به ضرایب F محاسبه شده و سطح معنی داری مربوط به هر F، تعامل گروه و پیش آزمون در هیچ یک از متغیرهای پژوهش معنادار نمی باشد. در نتیجه فرض همگنی ضرایب (شیب) رگرسیون در دو گروه برای تمامی مقیاس ها برقرار است. با توجه به مجموع پیش فرض های مطرح شده مشاهده می گردد که داده های این پژوهش قابلیت ورود به تحلیل کوواریانس را دارا می باشند و می توان تفاوت های دو گروه را در متغیر وابسته مورد بررسی قرار داد.

جدول ۵: جدول نتایج همگنی شیب رگرسیون

متغیرها	SS	df	F	Sig
گروه* اخلاق دانش اندوزی	۰/۰۰۲	۱	۰/۰۰۰	۰/۹۹۲
گروه* اخلاق پژوهش	۶/۰۸۴	۱	۰/۳۰۴	۰/۵۸۵
گروه* اخلاق نقد	۱۳/۸۰۱	۱	۰/۶۹۸	۰/۴۰۹
گروه* اخلاق معاشرت	۰/۱۳۲	۱	۰/۰۰۸	۰/۹۲۷
گروه* اخلاق جنسی	۶/۴۲۴	۱	۰/۳۹۳	۰/۵۳۵

دکتر صنویازار سع استادیار دانشگاه فرهنگیان

آزمون فرضیه اصلی

در فرضیه اصلی پژوهش هدف ما این بود که مشخص شود آیا تفاوت معنی داری بین دو گروه آزمایش و کنترل (روش های مختلف تدریس) مشاهده می شود یا نه. بنابراین برای بررسی فرضیه اصلی این پژوهش از آماره لامبدای ویلکز استفاده شد.

جدول ۶: جدول نتایج آزمون لامبدای ویلکز

نام آزمون	مقدار	F	درجه آزادی فرضیه	درجه آزادی خطا	سطح معنی داری	مجذور اتای تفکیکی	توان آزمون
اثر پیلی	۰/۵۳۹	۲۰/۴۳۶ ^A	۲	۳۵	۰/۰۰۰**	۰/۵۳۹	۱
لامبدای ویلکز	۰/۴۶۱	۲۰/۴۳۶ ^A	۲	۳۵	۰/۰۰۰**	۰/۵۳۹	۱
اثر هتلینگ	۱/۱۶۹	۲۰/۴۳۶ ^A	۲	۳۵	۰/۰۰۰**	۰/۵۳۹	۱
اثر بزرگترین ریشه	۱/۱۶۹	۲۰/۴۳۶ ^A	۲	۳۵	۰/۰۰۰**	۰/۵۳۹	۱

یافته ها نشان می دهد که میان دو گروه آزمایش و کنترل پس از برگزاری پس آزمون و آزمون پیگیری تفاوت معنی داری مشاهده شده و آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیره در بررسی اثر گروه آزمایش (روش تدریس نیاز محور) بر روی تربیت اخلاقی دانشجویان معنی دار بود.

دکتر صنوا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

آزمون فرضیه های فرعی

به منظور مقایسه میانگین نمرات پس آزمون زیر مقیاس های تربیت اخلاقی بعد از کنترل اثر پیش آزمون در دو گروه، از آزمون تجزیه و تحلیل کوواریانس استفاده شد که نتایج آن در جدول ۷ ارائه شده است.

نتایج جدول ۷ نشان می دهد با حذف تأثیر متغیر پیش آزمون و با توجه به ضریب F محاسبه شده، بین میانگین های تعدیل شده نمرات تمام متغیرهای وابسته (اخلاق دانش اندوزی، اخلاق پژوهش، اخلاق نقد، اخلاق معاشرت و اخلاق جنسی) بر حسب عضویت گروهی « کنترل و آزمایش » در مرحله پس آزمون از لحاظ آماری تفاوت معناداری مشاهده می شود ($P < 0/05$). بنابراین با ۹۵ درصد اطمینان نتیجه گرفته می شود که فرض صفر رد شده و روش آموزش نیاز محور در شرکت کنندگان گروه آزمایشی به نسبت روش آموزش سنتی در گروه کنترل تأثیر بیشتری بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان در درس آیین زندگی داشته است.

بررسی تأثیر روش تدریس نیازمحور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دختر دانشگاه فرهنگیان استان گیلان

جدول ۷: جدول نتایج آزمون کوواریانس چند متغیره

اندازه اثر	مجدور انا	سطح معنی-داری	F	میانگین مجدورات	درجه آزادی	مجموع مجدورات	زیر مقیاس ها	
	۰/۲۲۷	۰/۰۰۲	۱۰/۸۴۱	۱۸۶/۳۱۸	۱	۱۸۶/۳۱۸	پیش آزمون	اخلاق دانش اندوزی
۰/۳۷۹	۰/۳۱۳	۰/۰۰۰	۱۶/۸۶۶	۲۸۹/۸۵۳	۱	۲۸۹/۸۵۳	گروه	
				۱۷/۱۸۶	۳۷	۶۳۵/۸۸۲	خطا	
	۰/۲۰۴	۰/۰۰۴	۹/۴۵۷	۱۷۷/۴۵۲	۱	۱۷۷/۴۵۲	پیش آزمون	اخلاق پژوهش
۰/۳۲۰	۰/۱۸۹	۰/۰۰۶	۸/۶۱۰	۱۶۱/۵۶۳	۱	۱۶۱/۵۶۳	گروه	
				۱۸/۷۶۵	۳۷	۶۹۴/۲۹۸	خطا	
	۰/۱۹۶	۰/۰۰۵	۹/۰۱۰	۱۶۶/۶۴۸	۱	۱۶۶/۶۴۸	پیش آزمون	اخلاق نقد
۰/۴۲۹	۰/۳۶۰	۰/۰۰۰	۲۰/۷۷۱	۳۸۴/۱۸۲	۱	۳۸۴/۱۸۲	گروه	
				۱۸/۴۹۶	۳۷	۶۸۴/۳۵۲	خطا	
	۰/۳۲۱	۰/۰۰۰	۱۷/۴۸۴	۲۵۲/۷۹۴	۱	۲۵۲/۷۹۴	پیش آزمون	اخلاق معاشرت
۰/۵۵۵	۰/۳۸۴	۰/۰۰۰	۲۳/۰۷۷	۳۳۳/۶۵۷	۱	۳۳۳/۶۵۷	گروه	
				۱۴/۴۵۸	۳۷	۵۳۴/۹۵۶	خطا	
	۰/۳۲۲	۰/۰۰۰	۱۷/۵۷۷	۲۴۵/۰۹۱	۱	۲۴۵/۰۹۱	پیش آزمون	اخلاق جنسی
۰/۴۹۷	۰/۴۹۴	۰/۰۰۰	۳۶/۱۲۰	۵۰۳/۶۴۰	۱	۵۰۳/۶۴۰	گروه	
				۱۳/۹۴۳	۳۷	۵۱۵/۹۰۹	خطا	

دکتر صنویازار سع استادیار دانشگاه فرهنگیان

نتیجه گیری

در این پژوهش با توجه به نتایج آزمون لامبدای ویلکز مشخص گردید که روش تدریس فعال نیاز محور بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان تفاوت معنی دار و قابل توجهی نسبت به روش سنتی دارد. بنابراین به بررسی فرضیات جزئی این پژوهش پرداخته شد.

تحقیقات بسیاری مشابه با فرضیه اول این تحقیق انجام گرفته است اما در مورد سایر فرضیه‌های این پژوهش تحقیقات مشابهی انجام نگرفته و از این رو به جرات می‌توان اذعان نمود که این تحقیق برای نخستین بار انجام شد که نتایج حاصل در ادامه بیان خواهد شد.

یافته ها و نتایج حاصل از بررسی تمام فرضیات فرعی این پژوهش نشان داد که روش تدریس نیاز محور بر اخلاق دانش اندوزی، اخلاق پژوهش، اخلاق نقد، اخلاق معاشرت و اخلاق جنسی دانشجو معلمان رشته- های آموزش ابتدایی، آموزش کودکان استثنایی و مشاوره درس آیین زندگی دانشگاه فرهنگیان استان گیلان اثربخش بود. این یافته بدین معنی است که هر چه دانشجو معلمان رشته‌های آموزش ابتدایی، آموزش کودکان استثنایی و مشاوره دانشگاه فرهنگیان از روش تدریس نیاز محور بیشتر بهره‌مند شوند، عملکرد اخلاقی مطلوب‌تری نسبت به روش تدریس سنتی در اخلاق دانش اندوزی، اخلاق پژوهش، اخلاق نقد، اخلاق معاشرت و اخلاق جنسی خواهند داشت.

محدودیت ها

✍ انجام هر فعالیت پژوهشی در هنگام اجرا به طور حتم با محدودیت هایی مواجه خواهد شد، پژوهش حاضر هم از این قاعده مستثنی نمی باشد. به همین دلیل محدودیت های پژوهش حاضر را می توان در موارد زیر دسته بندی کرد:

✍ این پژوهش صرفاً بر روی دانشجویان رشته های آموزش ابتدایی، آموزش کودکان استثنایی و مشاوره صورت گرفته است. بنابراین باید در تعمیم نتایج به دیگر دانشجویان رشته های مختلف دقت کافی مبذول شود.

✍ دامنه پژوهش حاضر صرفاً به دانشگاه فرهنگیان استان گیلان محدود بوده و امکان تعمیم آن به سایر مراکز آموزش عالی و سازمان های آموزشی دیگر فراهم نبوده است.

✍ این پژوهش بر روی نمونه ای کوچک و محدود از فراگیران انجام گرفته است.

✍ اجرای برنامه آزمایشی روش تدریس نیاز محور در مدت زمان محدودی انجام گردید.

دکتر صنویازار سعادتیار دانشگاه فرهنگیان

پیشنهادهای

با توجه به تایید فرضیه اصلی این پژوهش مبنی بر این که روش تدریس فعال نیاز محور تأثیر چشمگیری نسبت به روش تدریس سنتی بر تربیت اخلاقی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان دارد، از این رو پیشنهاد می-گردد :

✍️ معاونت محترم امور استادان نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در کشور بستر مناسبی جهت اجرای روش تدریس نیاز محور با برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تشویق استادان گروه معارف اسلامی به این روش فراهم نماید.

✍️ در بازنگری مجدد سرفصل‌های آموزشی دروس معارف اسلامی به این روش تدریس توجه شده و نیازهای پیدا و پنهان دانشجویان در هر گرایش تحصیلی، شناسایی شده و بستر پژوهشی مناسبی برای دانشجویان جهت دستیابی به پاسخ توسط خود آنها فراهم گردد.

✍️ توجه به نیازها و مسائل دانشجویان مانعی برای تدوین یک محتوای آموزشی متقن و اساسی در دروس معارف اسلامی نیست، بنابراین پیشنهاد می‌گردد براساس نیازهای اساسی و مشترک دانشجویان در همه گرایش‌های مختلف تحصیلی، ابتدا محتوای آموزشی مناسبی تهیه شده و سپس براساس نیازهای فرعی آنان پژوهش‌های مناسبی به دانشجویان واگذار گردد.

✍️ پیشنهاد می‌گردد به جای بُعد شناختی دروس معارف اسلامی، بُعد تربیتی در اولویت قرار گیرد.

دکتر صنویازار سعادتیار دانشگاه فرهنگیان

ادامه پیشنهادها

✍ پیشنهاد می شود پژوهشی در رابطه با شناسایی نیازها و مسائل دانشجویان با توجه به مقتضیات زمان در هر گرایش درسی انجام شود.

✍ با توجه تأثیر قابل توجه آموزش به روش تدریس نیاز محور در فرضیات فرعی این پژوهش پیشنهاد می گردد تعداد بیشتری از عناصر تربیت اخلاقی در دو نیم سال تحصیلی مورد آموزش به شیوه مورد نظر قرار گیرد.

✍ پیشنهاد می گردد پژوهش دیگری تحت عنوان آسیب شناسی تربیت اخلاقی در سطح دانشجویان کلیه دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی انجام گیرد.

✍ پیشنهاد می گردد به صورت نهادینه شده و با پیگیری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تربیت اخلاقی دانشجویان در تمامی رشته های مختلف دانشگاهی مورد توجه ویژه استادان گرامی قرار گیرد.

✍ با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش مبنی بر تأثیر آشکار روش تدریس نیاز محور بر تربیت اخلاقی دانشجویان در درس آیین زندگی، پیشنهاد می گردد تأثیر این روش تدریس در سایر دروس معارف اسلامی مانند اندیشه اسلامی ۱ و ۲ و انسان در اسلام بر تربیت اعتقادی دانشجویان نیز مورد بررسی قرار گیرد.

دکتر صنوا زارع استادیار دانشگاه فرنگیان

ادامه پیشنهادها

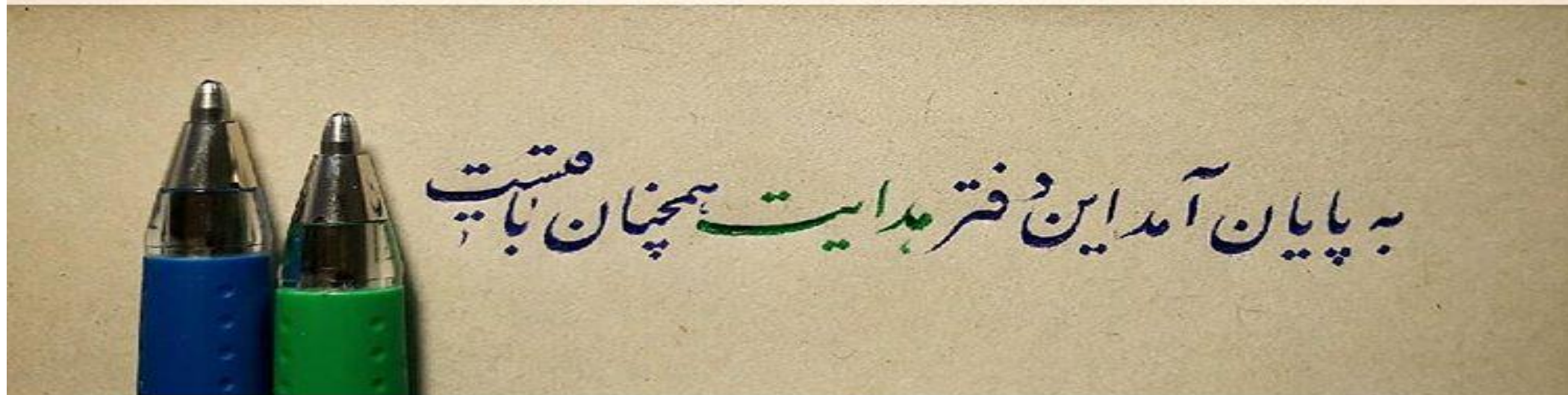
✍ پیشنهاد می‌گردد مقایسه‌ای در مورد تأثیر روش تدریس نیاز محور بر تربیت اخلاقی دانشجویان دختر و پسر صورت گیرد.

✍ پیشنهاد می‌گردد در شیوه تدریس نیاز محور جلساتی با حضور استادان گروه‌های مختلف دانشگاه قبل از شروع نیم سال تحصیلی برگزار شده و در رابطه با نیازهای اساسی دانشجویان در گروه‌های تخصصی بحث و تبادل نظر گردد تا در حین ترم تحصیلی علاوه بر در نظر گرفتن تفاوت‌ها، به محورهای اصلی نیازهای دانشجویان نیز توجه گردد.

✍ پیشنهاد می‌گردد درس آیین زندگی در هر دو نیم سال تحصیلی تدریس شده و در هر نیم سال بخشی از زمان کلاس به پرسش‌های دانشجویی و پاسخ به آن توسط خود دانشجویان اختصاص یابد تا زمینه مناسبی برای تربیت اخلاقی مهیا شود.

✍ پیشنهاد می‌گردد که این روش (تدریس نیاز محور) به صورت آزمایشی در برخی از مراکز آموزش عالی اجرا و در صورت به دست آمدن نتایج مشابه تحقیق حاضر به عنوان روش جایگزین روش تدریس سنتی در دروس معارف اسلامی دانشگاه‌ها معرفی گردد.

دکتر صنوا زارع استادیار دانشگاه فرهنگیان

با تشکر و آرزوی توفیق

دکتر صنویازار ع استادیار دانشگاه فرنگیان